

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

17. října 2013*

„Nesplnění povinnosti státem — Směrnice 91/271/EHS — Čištění městských odpadních vod —
Rozsudek Soudního dvora konstatující nesplnění povinnosti — Nevyhovění rozsudku —
Článek 260 SFEU — Peněžité sankce — Uložení paušální částky a penále“

Ve věci C-533/11,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 260 SFEU, podaná dne 19. října 2011,

Evropská komise, zastoupená G. Wilsem a A. Marghelisem jakož i S. Pardo Quintillán, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Belgickému království, zastoupenému C. Pochet a T. Maternem, jako zmocněnci, ve spolupráci s M. Neumann, A. Lepière, E. Gilletem, J. Bouckaertem a H. Viaenem, avocats,

žalovanému,

podporovanému

Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku, zastoupenému C. Murrell, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s D. Andersonem, QC,

vedlejším účastníkem,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda senátu, E. Juhász (zpravodaj), A. Rosas, D. Šváby a C. Vajda, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. dubna 2013,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: francouzština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Evropská komise se svou žalobou původně domáhala toho, aby Soudní dvůr:
 - určil, že Belgické království tím, že nepřijalo všechna opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora ze dne 8. července 2004, Komise v. Belgie (C-27/03), nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 260 odst. 1 SFEU;
 - uložil Belgickému království povinnost zaplatit Komisi penále ve výši 55 836 eur za každý den prodlení s plněním povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, počínaje dnem vydání rozsudku v projednávané věci až do dne splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie;
 - uložit Belgickému království povinnost zaplatit Komisi denní paušální částku ve výši 6 204 eur, počínaje dnem vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie až do dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci nebo do dne splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, dojde-li k němu dříve.
- 2 Komise s ohledem na informace, které obdržela po 4. květnu 2012, tedy po datu repliky v projednávané věci, pozměnila na jednání svůj návrh. A sice požádala Soudní dvůr, aby uložil Belgickému království povinnost zaplatit jí:
 - penále ve výši 4 722 eur za každý den prodlení s plněním povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, počínaje dnem vyhlášení rozsudku v projednávané věci, jehož částka musí být vypočítána na základě šestiměsíčních období, přičemž se celková výše za takové období sníží o procentní podíl odpovídající části, která představuje počet populačních ekvivalentů (dále jen „PE“), které byly uvedeny do souladu s výše uvedeným rozsudkem Komise v. Belgie až do konce tohoto období, k počtu PE, které nejsou s tímto rozsudkem ke dni jeho vyhlášení v souladu;
 - denní paušální částku ve výši 6 168 eur, počínaje dnem vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie až do dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci nebo do dne úplného splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, dojde-li k němu k dřívějšímu datu.

Právní rámec

- 3 Podle článku 1 směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (Úř. věst. L 135, s. 40; Zvl. vyd. 15/02, s. 26), ve znění směrnice Komise 98/15/ES ze dne 27. února 1998 (Úř. věst. L 67, s. 29; Zvl. vyd. 13/22, s. 3, dále jen „směrnice 91/271“), upravuje tato směrnice odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod a čištění a vypouštění odpadních vod z určitých průmyslových odvětví. Cílem této směrnice je ochrana životního prostředí před nepříznivými účinky vypouštění městských odpadních vod.
- 4 Článek 2 uvedené směrnice vymezuje „městské odpadní vody“ jako „splšky nebo směs splšků, průmyslových odpadních vod a/nebo dešťových vod“.
- 5 Tentýž článek definuje rovněž PE jako „zatížení vyjádřené jako produkce organického biologicky odbouratelného znečištění, která odpovídá pětidenní biochemické spotřebě kyslíku (BSK₅) 60 g O₂/den“.

6 Podle čl. 3 odst. 1 směrnice 91/271:

„Členské státy zajistí, aby byly všechny aglomerace vybaveny stokovými soustavami městských odpadních vod, a to nejpozději do:

- 31. prosince 2000 u aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 15 000 PE,
a
- 31. prosince 2005 u aglomerací s populačním ekvivalentem v rozmezí 2 000 až 15 000 PE.

Členské státy zajistí, aby aglomerace s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, jejichž městské odpadní vody jsou vypouštěny do recipientů považovaných podle článku 5 za ‚citlivé oblasti‘, byly vybaveny stokovými soustavami nejpozději do 31. prosince 1998.

[...]“

7 Článek 4 odst. 1 směrnice 91/271 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami byly před vypuštěním podrobeny sekundárnímu čištění nebo jinému rovnocennému čištění, a to nejpozději do:

- 31. prosince 2000 u všech vypouštění z aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 15 000 PE,
- 31. prosince 2005 u všech vypouštění z aglomerací s populačním ekvivalentem v rozmezí 10 000 až 15 000 PE,
- 31. prosince 2005 u všech vypouštění do sladkých vod a do ústí řek z aglomerací s populačním ekvivalentem v rozmezí 2 000 až 10 000 PE.“

8 Článek 5 směrnice 91/271 stanoví:

„1. Pro účely odstavce 2 vymezí členské státy do 31. prosince 1993 citlivé oblasti podle kritérií uvedených v příloze II.

2. Členské státy zajistí, aby městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami byly před vypuštěním do citlivých oblastí čištěny podle přísnějších požadavků, než jaké jsou popsány v článku 4, a to nejpozději do 31. prosince 1998 u všech vypouštění z aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE.

[...]

4. Požadavky na jednotlivé čistírny uvedené v odstavcích 2 a 3 nemusejí být uplatněny v citlivých oblastech, kde lze prokázat, že minimální snížení veškerého zatížení vstupujícího do všech čistíren městských odpadních vod v příslušné oblasti dosahuje nejméně 75 % u celkového [množství] fosforu a nejméně 75 % u celkového [množství] dusíku.

5. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod, které se nacházejí v příslušných povodích nad citlivými oblastmi a přispívající ke znečištění těchto oblastí, podléhá ustanovením odstavců 2, 3 a 4.

[...]“

- 9 Článek 17 odst. 1 a 2 směrnice 91/271 stanoví, že nejpozději do 31. prosince 1993 zavedou členské státy program provádění směrnice 91/271 a nejpozději do 30. června 1994 poskytnou Komisi informace o tomto programu.
- 10 Podle čl. 17 odst. 4 směrnice 91/271 budou způsoby a formuláře, které mají být pro předávání informací o státních programech přijaty, určeny v souladu s postupem podle článku 18 uvedené směrnice.
- 11 Za tímto účelem Komise přijala rozhodnutí 93/481/EHS ze dne 28. července 1993 o formulářích pro předkládání státních programů podle článku 17 směrnice 91/271/EHS (Úř. věst. L 226, s. 23; Zvl. vyd. 15/02, s. 297), které obsahuje formuláře, jež musí členské státy použít pro vypracování konečných zpráv týkajících se jejich státního programu provádění směrnice 91/271.

Rozsudek Komise v. Belgie

- 12 Ve výroku výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie Soudní dvůr rozhodl, že Belgické království tím, že nepřijalo právní a správní předpisy nezbytné k úplnému provedení článků 3 a 5 směrnice 91/271, jakož i článku 17 ve spojení s články 3 a 4 této směrnice, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 226 ES, jakož i z uvedené směrnice a rozhodnutí.
- 13 Soudní dvůr tak konstatoval, že Belgické království porušilo uvedená ustanovení, jelikož 114 aglomerací vlámského regionu, 60 aglomerací valonského regionu, jakož i region hlavní město Brusel nesplňují požadavky stanovené směrnicí 91/271.

Postup před zahájením soudního řízení

- 14 V rámci kontroly plnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie požádala Komise Belgické království, aby popsalo opatření, která hodlá přijmout k vyhovění uvedenému rozsudku. S ohledem na odpovědi týkající se třech uvedených belgických regionů zaslala Komise tomuto členskému státu v první řadě výzvu dopisem ze dne 30. ledna 2006 podle článku 228 ES (nyní článek 260 SFEU), jelikož značné množství aglomerací valonského regionu, vlámského regionu a regionu hlavní město Brusel stále nebylo vybaveno stokovými soustavami a čistírnami městských odpadních vod. Kromě toho Komise učinila závěr, že nelze ověřit, zda jsou čistírny odpadních vod umístěné ve vlámském regionu provozovány v souladu s požadavky směrnice 91/271.
- 15 Na druhém místě Komise zaslala tomuto členskému státu doplňující výzvu dopisem ze dne 23. října 2007 z důvodu, že i nadále vysoký počet aglomerací valonského regionu, vlámského regionu a regionu hlavní město Brusel nesplňoval požadavky směrnice 91/271.
- 16 Komise poté, co obdržela odpovědi týkající se třech uvedených regionů, zaslala na třetím místě Belgickému království odůvodněné stanovisko podle článku 228 ES ze dne 26. června 2009, neboť ve 20 vlámských aglomeracích nebyl dodržen článek 5 směrnice 91/271 a že v 50 valonských aglomeracích, jakož i v regionu hlavní město Brusel stále nebylo vyhověno výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie, a to jak s ohledem na povinnost disponovat úplnou stokovou soustavou městských odpadních vod, tak s ohledem na povinnost, aby byly uvedené vody po jejich odvádění čištěny, tedy povinnosti stanovené v člancích 3 a 5 směrnice 91/271. V odůvodněném stanovisku Komise požádala Belgické království, aby přizpůsobilo opatření vyžadovaná k tomu, aby tomuto odůvodněnému stanovisku vyhověla ve lhůtě dvou měsíců od jeho obdržení.
- 17 Podle Komise z analýzy odpovědí belgických orgánů na odůvodněné stanovisko ze dne 26. června 2009, jakož i z jejich následné komunikace, vyplynulo, že uvedený členský stát až do podání této žaloby pro nesplnění povinnosti v plném rozsahu nevyhověl výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie. V jedné

z vlámských aglomerací totiž nebyly splněny požadavky čl. 5 odst. 2 a 3 směrnice 91/271 a v 21 valonských aglomeracích a v regionu hlavní město Brusel nebyly splněny požadavky čl. 3 nebo čl. 5 odst. 2 a 3 směrnice 91/271.

- 18 Za těchto podmínek se Komise rozhodla podat projednávanou žalobu.
- 19 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 18. dubna 2012 bylo povoleno vedlejší účastenství Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na podporu návrhových žádání Belgického království.

Vývoj v průběhu tohoto řízení

- 20 Nejprve je třeba uvést, že Komise v replice dále omezila předmět sporu a žádala, aby nesplnění povinnosti bylo konstatováno pouze v případě třinácti valonských aglomerací a regionu hlavní město Brusel.
- 21 Dopisem ze dne 4. března 2013 Soudní dvůr požádal belgickou vládu a Komisi, aby do 8. dubna 2013 poskytl informace o přesném stavu plnění povinností z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie ke dni 1. dubna 2013, s uvedením aglomerací, včetně odpovídajících hodnot PE, ve kterých není odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod dosud v souladu s ustanoveními směrnice 91/271. Součástí těchto informací měla být i informace o tom, jaký je podíl počtu těchto aglomerací a hodnot PE k celkovému počtu aglomerací a hodnot PE, které nevyhovovaly ke dni vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie.
- 22 Na jednání Komise připustila, že podle informací, které obdržela po 4. květnu 2012, datu repliky v projednávané věci, nebyla opatření k dosažení souladu s povinnostmi vyplývajícími z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie přijata pouze ve vztahu k pěti aglomeracím.
- 23 Ve dvou z těchto pěti aglomerací, a to v Amay a Malmedy, nebyl dodržen čl. 3 odst. 1 a čl. 5 odst. 2 a 3 směrnice 91/271. V ostatních třech, a to v Herve, Bastogne-Rhin a Liège-Sclessin, zase nebyl dodržen čl. 5 odst. 2 a 3 směrnice 91/271. Všechny tyto aglomerace představují celkem 225 710 PE, které nejsou v souladu se směrnicí 91/271.
- 24 Komise tvrdí, že u aglomerací Amay a Herve Belgické království neposkytl údaje o kvalitě vypouštěných vod ve smyslu tabulek 1 a 2 přílohy I směrnice 91/271. U ostatních třech aglomerací, a to Bastogne-Rhin, Liège-Sclessin a Malmedy, tento členský stát neposkytl údaje o kvalitě vypouštěných vod ve smyslu tabulek 1 a 2 přílohy I směrnice 91/271 týkající se dost dlouhého období.
- 25 Ve světle těchto poznatků Komise změnila svá návrhová žádání, jak je uvedeno v bodě 2 tohoto rozsudku.

K nesplnění povinnosti

Argumentace účastníků řízení

- 26 Pokud jde o tvrzené nesplnění povinnosti, Komise připomíná, že podle čl. 260 odst. 1 SFEU, shledá-li Soudní dvůr, že členský stát nesplnil povinnosti, která pro něj vyplývají ze Smlouvy o FEU, je tento stát povinen přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora. Ohledně lhůty, v níž musí být takovému rozsudku vyhověno, Komise upřesňuje, že z ustálené judikatury vyplývá, že zájem na okamžitém a jednotném uplatňování unijního práva vyžaduje, aby toto plnění povinností vyplývajících z rozsudku bylo započato okamžitě a bylo završeno v co nejkratší možné lhůtě (rozsudek ze dne 9. prosince 2008, Komise v. Francie, C-121/07, Sb. rozh. s. I-9159, bod 21 a citovaná judikatura).

- 27 Belgické království tvrdí, že od vydání výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie vlámský region, valonský region i region hlavní město Brusel začaly s realizací rozsáhlých investičních plánů, aby zajistily splnění povinností vyplývajících z tohoto rozsudku.
- 28 V den jednání byly podle tvrzení Belgického království všechny tyto aglomerace vybaveny systémy čištění odpadních vod, a tedy vyhovovaly požadavkům uvedeného rozsudku. Spor se týká pouze prokázání splnění těchto požadavků, pokud jde o pět aglomerací valonského regionu.
- 29 Podle názoru Spojeného království by Komise měla v rámci rozsáhlých infrastrukturních projektů, jako jsou projekty, o které se jedná v této věci, stanovit přiměřenou lhůtu pro jejich provedení při zohlednění celkových parametrů, jako je návrh projektu, jeho technická realizace nebo povaha regulačních požadavků, jejichž splnění je třeba zajistit. Komise by také měla případně zohlednit události, které nelze přičítat dotyčnému členskému státu, jako jsou přírodní katastrofy. Mezi skutečnosti, jež umožní posoudit přiměřenost nebo nepřiměřenost lhůty, patří soudní a správní postupy stanovené unijním nebo vnitrostátním právem. Konečně, Spojené království tvrdí, že Komisi přísluší prokázat, že lhůta potřebná k vyhovění rozsudku konstatujícího nesplnění povinnosti je nepřiměřená.
- 30 Spojené království má za to, že Komise musí být připravena poskytnout dotyčnému členskému státu přiměřenou lhůtu, aby byly provedeny nejen potřebné minimální práce, ale i náročnější projekt, jenž je prospěšný pro životní prostředí, který členský stát může mít v úmyslu provést za účelem dosažení souladu s rozsudkem vydaným podle článku 258 SFEU.

Závěry Soudního dvora

- 31 Podle čl. 260 odst. 2 SFEU, má-li Komise za to, že dotyčný členský stát nepřijal všechna opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, může předložit věc Soudnímu dvoru poté, co poskytla tomuto státu příležitost se vyjádřit, přičemž uvede výši paušální částky nebo penále, jež je dotyčný členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem.
- 32 V tomto ohledu je datem rozhodným pro posouzení existence nesplnění povinnosti podle čl. 260 odst. 1 SFEU datum uplynutí lhůty stanovené ve výzvě dopisem vydané na základě tohoto ustanovení (rozsudky ze dne 11. prosince 2012, Komise v. Španělsko, C-610/10, bod 67, jakož i ze dne 25. června 2013, Komise v. Česká republika, C-241/11, bod 23). Pokud však řízení o nesplnění povinnosti bylo zahájeno na základě čl. 228 odst. 2 ES, je datem rozhodným pro posouzení existence nesplnění povinnosti datum uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku vydaném před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost, tedy před 1. prosincem 2009 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Komise v. Itálie, C-496/09, Sb. rozh. s. I-11483, bod 27).
- 33 Je nesporné, že v okamžiku uplynutí lhůty stanovené ve výzvě dopisem Belgické království nepřijalo všechna opatření nezbytná k úplnému splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie.
- 34 Za těchto podmínek je nutno konstatovat, že Belgické království tím, že nepřijalo všechna opatření, aby vyhovělo výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 260 odst. 1 SFEU.

K peněžitým sankcím

Argumentace účastníků řízení

- 35 Komise tvrdí, že výše požadované paušální částky, tedy 6 168 eur za každý den nesplnění povinností, a částka denního penále ve výši 4 722 eur byly stanoveny v souladu s kritérii stanovenými ve sdělení ze dne 13. prosince 2005 o použití článku 228 ES [SEC(2005) 1658], ve znění aktualizovaném sdělením Komise o provádění článku 260 SFEU a aktualizaci údajů pro výpočet paušálních částek a penále, které Komise navrhuje Soudnímu dvoru v rámci řízení o nesplnění povinností [SEC(2010) 923], použitelné na řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU na základě sdělení Komise o provádění čl. 260 odst. 3 SFEU (Úř. věst. 2011, C 12, s. 1), jakož i ve sdělení Komise ze dne 31. prosince 2012 o aktualizaci údajů pro výpočet paušálních částek a penále, které Komise navrhuje Soudnímu dvoru v rámci řízení o nesplnění povinností [C(2012) 6106 final].
- 36 Podle názoru Komise by se částka denního penále měla vypočítat jako součin jednotné paušální částky, tedy 600 eur za den vynásobené koeficientem závažnosti nesplnění povinností stanoveným na 6 (na stupnici 1 až 20), koeficientu trvání, který je v tomto případě 3, a faktoru „n“, který představuje platební schopnost Belgického království, tedy 5,14. Částka získaná použitím této metody je 55 512 eur za den a odpovídá penále, jež je ekvivalentem 2 653 000 PE vypouštění, jež nebyly v den podání žaloby v souladu se směrnicí 91/271. Jak přitom uvedla Komise na jednání, tato neodpovídající vypouštění představují pouze 225 710 PE, tedy částku 4 722 eur za každý den nesplnění povinností vypočítanou jako součin hodnot 225 710 a 55 512, který se vydělí hodnotou 2 653 000.
- 37 Výše denní paušální částky je výsledkem vynásobení jednotné paušální částky ve výši 200 eur za den koeficientem závažnosti nesplnění povinností, který je v tomto případě stanoven na 6, a faktorem „n“, který představuje platební schopnost Belgického království ve výši 5,14.
- 38 Komise považuje koeficient závažnosti zvolený v tomto případě za odpovídající z toho důvodu, že pravidla, která byla v projednávané věci porušena, mají v oblasti životního prostředí značný význam a jsou nezbytná pro blaho občanů, kvalitu jejich života, jejich zdraví, ale také pro zachování přírodních zdrojů a ekosystémů.
- 39 Komise je přesvědčena, že důsledky neplnění povinností jsou pro obecné a individuální zájmy obzvláště závažné, neboť neúplné splnění povinností zvýše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie má vliv na kvalitu povrchových vod a s nimi související vodní a půdní ekosystémy. Důsledky tohoto neúplného splnění jsou o to závažnější, protože Belgické království označilo celé své území za „citlivou oblast“ a tato skutečnost může narušit uplatňování jiných norem na ochranu životního prostředí.
- 40 Naopak, pokud jde o faktory, které je třeba vzít v úvahu při posuzování závažnosti porušení unijního práva, Komise uvádí, že Belgické království loajálně spolupracovalo. Kromě toho Komise zdůrazňuje, že tento členský stát vynaložil značné finanční a materiální investice za účelem realizace těchto složitých infrastruktur pro odvádění a čištění městských odpadních vod.
- 41 Komise je však toho názoru, že s přijímáním opatření určených k zajištění splnění povinností zvýše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie bylo započato až několik let po vyhlášení tohoto rozsudku, což nelze odůvodnit ani rozsahem realizace samotných projektů.
- 42 Co se týče kritéria týkajícího se délky trvání neplnění povinností, které je podle návrhového žádání Komise relevantní pouze pro výpočet penále, Komise uvádí, že mezi uvedeným rozsudkem a rozhodnutím Komise podat návrh na zahájení řízení o nesplnění povinností proti Belgickému království uplynulo více než 71 měsíců, což odůvodňuje použití maximálního koeficient trvání ve výši 3,0.

- 43 Jak v písemných, tak v ústních vyjádřeních Belgické království tvrdí, že závažnost, délka trvání neplnění povinnosti, ani spolupráce a řádná péče, které prokázalo v průběhu řízení, neodůvodňují, aby mu bylo v projednávané věci nařízeno zaplatit paušální částku nebo penále. Podpůrně tento členský stát zpochybňuje metodu výpočtu těchto částek.
- 44 Stran stanovení závažnosti nesplnění povinnosti je Belgické království toho názoru, že i když jsou cíle sledované požadavky směrnice 91/271 zásadní povahy, nebyly environmentální důsledky nesplnění povinností uložených touto směrnicí hodnoceny *in concreto*. Ve valonském regionu a regionu hlavní město Brusel byly studie a související připomínky přehnané nebo nesprávné, pokud jde o snížení emisí fosforu, kvalitu povrchových vod, lidské zdraví, ekologickou kvalitu vodních toků, celkové množství neodváděných nebo nečištěných odpadních vod a vliv na cestovní ruch a hospodářskou činnost. Ohledně vlámského regionu bylo prokázáno, že všechny aglomerace s více než 10 000 PE mají odpovídající infrastrukturu pro čištění odpadních vod.
- 45 V každém případě, pokud by byl Soudní dvůr opačného názoru a uplatnil metodu výpočtu pro stanovení výše paušální částky použitou Komisí, musel by být zvolený koeficient závažnosti podstatně nižší než 4. Je třeba, aby tento koeficient zohledňoval praktické obtíže při provádění a výkladu výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie a obtíže související s vývojem výkladu rozsahu působnosti směrnice 91/271.
- 46 Pokud jde o zahrnutí časového faktoru do koeficientu závažnosti, Belgické království zpochybňuje faktory použité Komisí pro určení tohoto koeficientu. V souladu s judikaturou Soudního dvora, a zejména s rozsudkem ze dne 31. března 2011, Komise v. Řecko (C-407/09, Sb. rozh. s. I-2467), jakož i sdělením Komise SEC (2005) 1658 v aktualizovaném znění, musí být kritéria závažnosti a trvání neplnění povinnosti stanovena striktně odděleně.
- 47 Stran délky trvání nesplnění povinnosti je Belgické království toho názoru, že bezprostředně po vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie začaly všechny tři belgické regiony přijímat opatření za účelem splnění povinností vyplývajících z tohoto rozsudku a že Komise neprávem tvrdila, že některé projekty byly zahájeny až několik let po vyhlášení tohoto rozsudku. Vzhledem ke značným obtížím spojeným s úplným vyhověním uvedenému rozsudku, nemůže být doba, po kterou nebylo dosaženo úplné shody se směrnicí 91/271, v žádném případě považována za nepřiměřenou a koeficient závažnosti nesplnění povinnosti by měl být s ohledem na délku trvání neplnění povinnosti snížen na 1.
- 48 Výchozím bodem pro výpočet paušální částky nemůže v žádném případě být datum vyhlášení rozsudku, jímž je konstatováno první nesplnění povinnosti, jelikož tomuto rozsudku nemohlo být za žádných okolností vyhověno již k tomuto datu, avšak může jím být den, kdy uplynula přiměřená lhůta pro splnění povinností z něho vyplývajících.

Závěry Soudního dvora

K paušální částce

- 49 Ohledně paušální částky je třeba připomenout, že podle čl. 260 odst. 2 prvního pododstavce SFEU Komise ve svém návrhu uvádí výši, kterou považuje za „přiměřenou okolnostem“. Výkon pravomoci Soudního dvora je rovněž veden nutností zohlednit všechny okolnosti věci, která mu byla předložena.
- 50 Podle ustálené judikatury musí případné uložení takové paušální částky a stanovení její výše v každém jednotlivém případě záviset na všech relevantních skutečnostech souvisejících jak s charakteristikami zjištěného nesplnění povinnosti, tak s přístupem členského státu, jehož se řízení zahájeno na základě článku 260 ES týká (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Česká republika, bod 41 a citovaná judikatura).

- 51 V této souvislosti je Soudní dvůr na základě tohoto ustanovení nadán širokou posuzovací pravomocí při rozhodování o uložení či neuložení takové sankce a případně stanovení její výše. Uložení paušální částky členskému státu především nemůže mít automatický charakter (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Česká republika, bod 42 a citovaná judikatura).
- 52 Soudní dvůr není v tomto ohledu vázán návrhy Komise, které jsou pouze referenčním základem. Stejně tak pokyny v oblasti ukládání zaplacení paušálních částek, které jsou obsaženy ve sdělení Komise SEC (2005) 1658 v aktualizovaném znění, jehož se tento orgán v projednávané věci dovolává, nejsou pro Soudní dvůr závazné, avšak mohou přispívat k zaručení transparentnosti, předvídatelnosti a právní jistoty ohledně kroků přijímaných Komisí (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Česká republika, bod 43 a citovaná judikatura).
- 53 Za těchto okolností Soudnímu dvoru při výkonu jeho posuzovací pravomoci přísluší stanovit výši paušální částky takovým způsobem, aby byla přizpůsobená okolnostem a přiměřená zjištěnému nesplnění povinnosti, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu. Mezi faktory, které jsou v tomto ohledu relevantní, patří zejména takové skutečnosti, jako je doba, po kterou přetrvávalo vytykané neplnění povinnosti od vydání rozsudku, kterým bylo toto neplnění povinnosti určeno, a závažnost tohoto neplnění (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, body 143 a 144 a citovaná judikatura).
- 54 Co se týče délky trvání neplnění povinnosti, je třeba konstatovat, že neplnění povinnosti zjištěné výše uvedeným rozsudkem Komise v. Belgie trvalo téměř devět let, což je nepřiměřené, i když je třeba uznat, že práce, které bylo třeba provést, vyžadovaly dlouhé období několika let a že vyhovění výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie je třeba považovat za pokročilé, ba dokonce za téměř ukončené.
- 55 Co se týče závažnosti nesplnění povinnosti, je třeba uvést, že směrnice 91/271 má za cíl chránit životní prostředí. Belgické království označením celého svého území za „citlivou oblast“ v souladu s čl. 5 odst. 1 uvedené směrnice a její přílohy II uznalo potřebu zvýšené ochrany životního prostředí na svém území. Nečištění městských odpadních vod přitom životní prostředí poškozují.
- 56 Mimoto, může-li nevyhovění rozsudku Soudního dvora přivodit újmu životnímu prostředí, jehož ochrana je součástí cílů politiky Unie, jak vyplývá z článku 191 SFEU, vykazuje takové nesplnění povinnosti zvláštní stupeň závažnosti (rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Komise v. Irsko, bod 72 a citovaná judikatura).
- 57 Je však důležité připomenout, že počet aglomerací, u kterých žalovaný členský stát neposkytl v době jednání důkaz o souladu se směrnicí 91/271, tvoří jen relativně malou část z celkového počtu aglomerací, které byly předmětem výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie.
- 58 Pokud jde o vyjádření Belgického království a Spojeného království, podle kterých by měla Komise v rámci rozsáhlých infrastrukturních projektů, jako jsou projekty, o které se jedná v tomto případě, stanovit přiměřenou lhůtu v závislosti na rozsahu a náročnosti těchto projektů, přičemž délka neplnění povinnosti by se měla začít počítat až po uplynutí této lhůty, je třeba konstatovat, že je zřejmé, že datum 26. srpna 2009 stanovené v odůvodněném stanovisku nelze považovat za předčasné nebo nepřiměřené.
- 59 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že Belgické království vyvinulo velké investiční úsilí, aby vyhovělo výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie, a že učinilo značný pokrok. Pokrok Belgického království byl podstatný již při uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku.
- 60 Kromě toho je třeba zdůraznit, že Belgické království plně spolupracovalo s Komisí během řízení.

- 61 Soudní dvůr má tudíž za to, že všechny právní a skutkové okolnosti, které vedly ke zjištěnému nesplnění povinnosti, ukazují na to, že účinná prevence obdobného porušování unijního práva v budoucnu vyžaduje v projednávané věci přijetí takového odrazujícího opatření, jako je uložení paušální částky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Komise v. Irsko, C-374/11, bod 48 a citovaná judikatura).
- 62 Vzhledem k předcházejícím skutečnostem a úvahám dochází Soudní dvůr k závěru, že okolnosti projednávaného případu jsou správně zohledněny stanovením výše paušální částky, kterou bude Belgické království povinno uhradit, na 10 milionů eur.
- 63 Proto je třeba Belgickému království uložit, aby Komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ paušální částku ve výši 10 milionů eur.

K penále

- 64 Podle ustálené judikatury je uložení penále v zásadě odůvodněno pouze tehdy, když neplnění povinnosti spočívající v tom, že nebylo vyhověno předchozímu rozsudku, trvá až do posouzení skutkového stavu Soudním dvorem (výše uvedený rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Komise v. Irsko, C-374/11, bod 33 a citovaná judikatura).
- 65 V projednávané věci je třeba konstatovat, že ke dni konání jednání nebyla dosud přijata všechna opatření nezbytná k vyhovění výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie.
- 66 Za těchto podmínek má Soudní dvůr za to, že uložení povinnosti zaplatit penále Belgickému království je vhodným finančním prostředkem k zajištění úplného vyhovění výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie (viz výše uvedený rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Komise v. Irsko, C-374/11, bod 35 a citovaná judikatura).
- 67 Nicméně s ohledem na pokračující vývoj k úplnému vyhovění výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie, jenž uznává i Komise, není vyloučeno, že ke dni vyhlášení rozsudku v projednávané věci bude výše uvedenému rozsudku Komise v. Belgie plně vyhověno. Penále se tak uloží pouze v případě, že nesplnění povinnosti bude ke dni vyhlášení rozsudku v této věci nadále přetrvávat.
- 68 Je třeba připomenout, že Soudní dvůr musí při výkonu posuzovací pravomoci v dané oblasti stanovit penále takovým způsobem, aby bylo přizpůsobené okolnostem a přiměřené zjištěnému nesplnění povinnosti, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu (viz výše uvedený rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Komise v. Irsko, C-374/11, bod 36 a citovaná judikatura).
- 69 V rámci posouzení prováděného Soudním dvorem jsou tedy základními kritérii, která musí být zohledněna pro zajištění donucující povahy penále za účelem jednotného a účinného používání unijního práva, v zásadě doba trvání neplnění povinnosti, stupeň jeho závažnosti a platební schopnost dotyčného členského státu. Při používání těchto kritérií musí Soudní dvůr přihlídnout zvláště k důsledkům nevyhovění rozsudku pro dotčené soukromé a veřejné zájmy, jakož i k naléhavosti, s níž je třeba, aby dotyčný členský stát dostal svým povinnostem (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, bod 119 a citovaná judikatura).
- 70 V projednávané věci je třeba uvést, že Komise navrhuje, aby se při výpočtu výše penále vzalo v úvahu postupné snižování počtu PE, které neodpovídají požadavkům směrnice 91/271, což umožní zohlednit pokrok dosažený Belgickým královstvím v plnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, a zásadu proporcionality.

- 71 Je třeba poznamenat, že Komise na jednání uvedla, že počet PE, jež nebyly v souladu se směrnicí 91/271 ke dni podání žaloby dne 19. října 2011, byl 2 653 000, a že ke dni jednání, tedy dne 18. dubna 2013, dosáhl 225 710 PE.
- 72 S ohledem na všechny okolnosti projednávané věci, včetně skutečností a úvah v části tohoto rozsudku nadepsané „K paušální částce“ dochází Soudní dvůr k závěru, že uložení penále ve výši 4 722 eur za den je přiměřené.
- 73 Co se týče četnosti penále, Soudní dvůr vzhledem k tomu, že poskytnutí důkazu o souladu se směrnicí 91/271 může vyžadovat určitý čas a za účelem zohlednění pokroku případně dosaženého žalovaným členským státem, považuje v souladu s návrhem Komise za vhodné, aby bylo penále vypočteno na základě šestiměsíčních období, přičemž celková výše za takové období se sníží o procentní podíl odpovídající části, která představuje počet PE, které byly uvedeny do souladu s výše uvedeným rozsudkem Komise v. Belgie.
- 74 Belgickému království je tedy třeba uložit povinnost, aby Komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ penále ve výši 859 404 eur za každý semestr prodlení s plněním povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, počínaje dnem vyhlášení tohoto rozsudku do dne úplného splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, jehož skutečná částka se vypočítá na konci každého šestiměsíčního období, přičemž celková výše za takové období se sníží o procentní podíl odpovídající části, která představuje počet PE, které byly uvedeny do souladu s výše uvedeným rozsudkem Komise v. Belgie až do konce tohoto období, v poměru k počtu PE, které nejsou s uvedeným rozsudkem ke dni jeho vyhlášení v souladu.

K nákladům řízení

- 75 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala po Belgickém království náhradu nákladů řízení a bylo zjištěno nesplnění povinnosti, je důvodné Belgickému království uložit náhradu nákladů řízení. Podle čl. 140 odst. 1 téhož jednacího řádu, který stanoví, že členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení, je třeba rozhodnout, že Spojené království ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

- 1) **Belgické království tím, že nepřijalo všechna nezbytná opatření, která vyplývají z rozsudku ze dne 8. července 2004, Komise v. Belgie (C-27/03), jímž bylo konstatováno, že Belgické království nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článků 3 a 5 směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod, ve znění směrnice Komise 98/15/ES ze dne 27. února 1998, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 260 odst. 1 SFEU.**
- 2) **Belgickému království se ukládá povinnost, aby Evropské komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ paušální částku ve výši 10 milionů eur.**
- 3) **Pro případ, že nesplnění povinnosti konstatované v bodě 1 ke dni vyhlášení tohoto rozsudku přetrvává, ukládá se Belgickému království povinnost, aby Evropské komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ penále ve výši 859 404 eur za každý semestr prodlení s plněním povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, a to počínaje dnem vyhlášení tohoto rozsudku do dne úplného splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Belgie, jehož skutečná částka se vypočítá na konci každého šestiměsíčního období, přičemž celková výše za takové období se sníží o procentní**

podíl odpovídající části, která představuje počet populačních ekvivalentů, které byly uvedeny do souladu s výše uvedeným rozsudkem Komise v. Belgie až do konce tohoto období, v poměru k počtu populačních ekvivalentů, které nejsou s uvedeným rozsudkem ke dni jeho vyhlášení v souladu.

- 4) **Belgickému království se ukládá náhrada nákladů řízení.**
- 5) **Spojené království Velké Británie a Severního Irska ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy.